

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.226/2022/6/II.

A felperes: felperes, felperes címe.

A felperes képviselője: Dr. Riedler Richárd Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe.

Az alperes: alperes, alperes címe

Az alperes képviselője: Pleszkáts Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe és a
Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 15.P.20.235/2021/19.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 304.800 (háromszáznégyszer-nyolcszáz) forint másodfokú perköltséget és az államnak az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon, határidőben és számlára 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A cég1 által kiadott Scientific Reports folyóirat 2020. augusztus 25-i számában megjelent „Mito-oncology agent: fermented extract suppresses the Warburg effect, restores oxidative mitochondrial activity, and inhibits in vivo tumor growth” című szakkikk feltüntetett szerzői személy1, személy2, személy3, személy4, felperes, személy6 és személy7 voltak.

[2] A cikk 11. hivatkozása a „alperes és mtsai. Az Avemar és az Avemar+C-vitamin hatása a tumor növekedésére és áttételekre kísérleti állatokban Anticancer Res. 18, 2352-2358 (1998)” szöveget tüntette fel. A köszönetnyilvánítások között szerepelt a „Hálásak vagyunk alperesnek a fagyasztva szárított erjesztett búzacsíra-kivonat nagylelkű ajándékáért, amelyet kontrollként használtunk az in vivo vizsgálatban és kiindulási anyagként az izolációs folyamatban” bejegyzés.

[3] Az alperes 2020. szeptember 10-én plágium és összeférhetetlenségi eljárás lefolytatása iránti kérelmet juttatott el a egyetem tanszékvezetője, intézetigazgatója és a Gyógyszerésztudományi Kar Etikai és Fegyelmi Bizottsága elnökének. Álláspontja szerint a megjelent cikk vele szembeni plágium. Az egyetem illetékességét arra alapozta, hogy a cikk első szerzője, személy1, az egyetem PhD hallgatója, a cikk másik magyar állampolgárságú

szerzője, tudomása szerint az egyetem tanára, egyben személy1 témavezetője. A felperes a publikációban az egyetemet jelölte meg munkahelyeként. Érintettségét az alperes azzal magyarázta, hogy a cikkben említett fermentált búzacsíra-kivonat feltalálója, amelyből a szuperkoncentrátumot a vezetésével állították elő. A cikk tárgyát képező anyagról benyújtott szabadalmi bejelentések egyik feltalálója ő maga. A publikáció egy évtizedes kutatómunka összegzése, a kutatást az alperes kezdeményezte. A jelenlegi cikk ugyanerről szól, ezért hivatkozik arra plágiumként. Véleménye szerint a szerzők a cikkben olyan látszatot keltettek, mintha az annak tárgyát képező anyag felfedezői lennének. A „Köszönetnyilvánítás” részben személyét úgy tüntették fel, mintha jótékonyságból biztosította volna a kutatáshoz szükséges nyersanyagot. Ezzel szemben a szuperkoncentrációnak is az alperes az egyik feltalálója. A szabadalmi bejelentésből úgy emeltek át mondatokat és tartalmi elemeket, hogy sem nevére, sem a szabadalomra nem hivatkoztak, a publikáció szerzői közül kihagyták. A szellemi tulajdon vélelmezett eltulajdonítása, az ellene elkövetett plágium mellett szeretné kivizsgáltatni, hogy személy1 és a felperes esetében fennáll-e összeférhetetlenség. Közhiteles cégbírósi adatok szerint ugyanis a cég2 Zrt. részvényese és vezérigazgatója személy1, az igazgatóság tagja felperes. A céget búzacsíra-kivonat szuperkoncentrátum forgalmazására alapították. Kérte ezért a plágium és összeférhetetlenségi eljárás lefolytatását.

[4] A felperes 2020. szeptember 12-én elektronikus üzenetben tájékoztatta az alperest arról, hogy tudomására jutott, miszerint a személyét és szakmai megítélését is negatív módon befolyásoló levelet juttatott el az egyetem vezetősége részére. Tájékoztatta arról, hogy a szerzőlista és annak sorrendje összeállításába beleszólása nem volt. Az első szerzőt azonban értesítette arról, hogy kérjen helyreigazítást. Tájékoztatta arról is, hogy személy1 PhD hallgatói státusza már 10 éve megszűnt, így érthetetlen számára az alperes vélekedése az összeférhetetlenséggel kapcsolatosan.

[5] A folyóirat 2021. január 29-i számában a cikkhez „helyreigazítást” tettek közzé. A szerzők között feltüntették a felperes nevét, közölték, hogy a cikk eredeti változatának szerzői listájáról kimaradt a felperes neve, a felperesre vonatkozó köszönetnyilvánítást törölték, a „szerzői hozzájárulás” részt módosították többek között azzal, hogy „alperes a kutatás érdemi szerzője és ő biztosította a fermentált búzacsíra-kivonat fagyasztva-szárított kivonatát.” Az „érdeklődések” részt módosították többek között azzal, hogy alperes másokkal együtt az A250-re vonatkozó szabadalmi bejelentések társfeltalálója, amelyre vonatkozó mindkét bejelentés jelenleg „gazdátlan”. alperes utazási támogatást kapott az cég3 cégtől.

[6] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a egyetem rektorának, valamint a egyetem Gyógyszertudományok Doktori Iskola vezetőjének, továbbá a egyetem Gyógyszerésztudományi Kar Etikai és Fegyelmi Bizottsága elnökének címzett és eljuttatott, 2020. szeptember 10-én kelt „plágium és összeférhetetlenségi eljárás lefolytatása iránti kérelem” megnevezésű nyilatkozatában (a továbbiakban: „nyilatkozat”) foglalt azon valótlan tényállításával, mely szerint a felperes a „Scientific Reports” folyóirat 2020. augusztus 25-i számában szerzőtársként publikált szacikke plágiumnak és az alperes szellemi tulajdona vélelmezett eltulajdonításának tekinthető, valamint, hogy személy1nek a egyetemmel fennálló állítólagos hallgatói jogviszonya, és a felperes közalkalmazotti jogviszonya, valamint a cég2 Zrt.-nél fennálló részvényesi, illetve vezető tisztségviselői jogviszonyaik összeférhetetlenek, és az alperes többszörösen megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát.

[7] Kérte, hogy a bíróság az alperest tiltsa el a további jogsértéstől, kötelezze a jogsértés abbahagyására akként, hogy a nyilatkozatban foglalt kérelmét azonos címzeteknek címezve, azonos alakban, sajátkezű aláírásával ellátva vonja vissza és azt másolatban küldje meg ajánlott küldeményként a felperesnek is.

[8] Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy a többszörösen sértő nyilatkozatot fossa meg jogsértő mivoltától oly módon, hogy a címzetteket hívja fel a nyilatkozat részükre megküldött példányának megsemmisítésére ajánlott küldeményként, és azt másolatban küldje meg azonos határidőben ajánlott küldeményként a felperesnek is.

[9] Elégtételadásként arra tartott igényt, hogy az alperes a felperes által megfogalmazott és a keresetlevélhez csatolt nyilatkozatot írásban, saját kezű aláírásával ellátva küldje meg az eredeti levél címzettjeinek. Perköltséget is igényelt a csatolt megbízási szerződés szerint.

[10] Álláspontja szerint az alperes nyilatkozatában foglalt releváns állítások valótlanok és tévesek, az alperes olyan megalapozatlan vádakkal illette a felperest a felperes munkáltatója és kollégái előtt, amelyek a felperes általános emberi, tudományos és oktatói megítélésének, szakmai és emberi jóhírnevének csorbítására objektíve alkalmasak és ekként a felperes személyhez fűződő jogát többszörösen és súlyosan sértik.

[11] A szakcikkből az ő és az ott feltüntetett további szerzőknek az együtt tett tudományos megállapításai, valamint saját, önálló munkájuknak és tevékenységüknek az eredményei szerepelnek, semmilyen szellemi alkotásból semmit nem használtak fel jogellenesen. A szakcikket plágiumvizsgáló szoftverrel utólag megvizsgálták és nem találtak plágiumot. Emellett a Nature Research folyóiratok publikációs szabályai nem engedik meg plágiumot tartalmazó cikkek közlését, illetve amennyiben a közlést követően fedeznek fel plágiumot, akkor az adott cikket visszavonják. Az alperes által hivatkozott szabadalmi leírás alapján benyújtott szabadalmi bejelentés elutasításáról az alperesnek tudomása volt.

[12] Az alperes összeférhetetlenséggel kapcsolatos állításaival kapcsolatban arra hivatkozott, hogy személyi hallgatói jogviszonya a egyetemnél 2012-ben megszűnt. Az alperes valótlan tényre alapított hivatkozása ezért téves és kifejezetten rágalmozó. Az alperes tudomással bírt arról, hogy személyi 2009-től főállásban az országban dolgozott és jelenleg is ott dolgozik, hallgatói jogviszonya már emiatt sem állhatott fenn 11 évvel a külföldre történő távozását követően. Következésképpen az összeférhetetlenségi eljárás kezdeményezése során az alperes eleve rosszhiszeműen járt el.

[13] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felperes részvényese és igazgatósági tagja egy olyan gazdasági társaságnak, amely az alperes találmányának, a daganatos betegek részére ajánlott Avemar-nak kíván a piaci konkurenciája lenni azzal a termékkel, amelynek kommunikációját a perbeli publikációra szándékoztak alapítani.

[14] Az egyetem vezetőihez intézett kérelmében az őt ért jogsérelem tényszerű megállapításai és azzal összefüggő véleménye szerepel. Annak az volt a célja, hogy a plágium kérdésében az illetékes szakmai szervet a hivatalos eljárás keretében történő döntésre kérje fel. A cikket megjelentető szaklapot online hozzáférés útján közel kétezerszer nyitották meg, emiatt az olvasókban az a téves feltevés alakulhatott ki, hogy a cikkhez neki szerzőként nincs köze, ez pedig sérti az ő jogait és érdekeit, és neki kárt is okozott.

[15] Hivatkozott arra is, hogy a perben álló felek közszereplőknek minősülnek, így a jogsértés megállapítása szempontjából vonatkozásukban a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:44. § rendelkezése is alkalmazandó. A plagizálással kapcsolatos vizsgálat kezdeményezése egy tudományos vita körében elhangzott véleménynyilvánításnak minősül, míg az összeférhetlenségi eljárás kezdeményezése szintén olyan, az alperesnek a kialakult helyzetről alkotott véleményén alapuló közlése, amely mellett a jogsértés nem állapítható meg. Az alperes a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban: Szt.) 12. § alapján lépett fel jogai védelme érdekében, amely fellépés azzal, hogy a cikkben utólagos korrekció történt, sikerrel járt. Az a körülmény, hogy az alperes az

Szjt. 12. §-ra alapítottn szerzői jogsértés miatt eljárást kezdeményezett, önmagában jogellenesnek nem minősíthető.

[16] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 250.000 forint általános forgalmi adót is magában foglaló perköltséget, és az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal útján – térítsen meg 36.000 forint le nem rótt eljárási illetéket.

[17] Döntése jogi alapjaként ismertette Magyarország Alaptörvényének I. cikk (1) bekezdését, a II. cikket, a VI. cikk (1)-(3) bekezdését, a Ptk. 2:42. § (1)-(3) bekezdését, a 2:43. §, a 2:45. § rendelkezéseit és a törvényjavaslat indokolásának részleteit. Ismertette továbbá a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma PK 12. és 14. számú állásfoglalását, illetőleg a PK 12. számú állásfoglalás indokolását, valamint az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) határozata egyes megállapításait.

[18] Úgy foglalt állást, hogy a peres felek személyére, az általuk betöltött pozíciókra továbbá az általuk végzett tudományos tevékenységre tekintettel a perben vizsgálandó közlések a társadalom széles körét érintő témát érintenek, ekként közügyben való megszólalásnak, közérdekű vitának minősülnek.

[19] Ezután vizsgálta, hogy a sérelmezett közlések véleménynek vagy tényállításnak tekintendők-e. Úgy ítélte meg, hogy a plágiummal összefüggő és a levélből a felperes által sérelmezett szövegrészletekben az alperes nem állította a plagizálás megtörténtét, csupán ezzel kapcsolatos gyanújának fennállása miatt kérte az ügy kivizsgálását. Erre utal a közlemény nyelvtani megfogalmazása, illetőleg a szövegkörnyezet alapján történő értelmezése is.

[20] Az összeférhetetlenség vizsgálatának kezdeményezése ugyancsak nem valósít meg jogsértést, mert az alperes a birtokában lévő adatok alapján alappal feltételezte, hogy az egyetem és személy1 az adott időpontban is jogviszonyban állt egymással. Mindezek alapján mindkét közlést olyan véleménynyilvánításnak tekintette, amely megfogalmazási módjában nem indokolatlanul bántó, sértő, ezért a felperes becsületének megsértésére nem alkalmas.

[21] Az elsőfokú bíróság kimerítően ismertette az Alkotmánybíróság 3145/2018. (V. 7.) AB határozatában a közszereplői minőség kérdésében kifejtetteket. Ennek alapján arra az álláspontra jutott, hogy a peres felek az ún. „kivételes közszereplő” kategóriájába tartoznak, mely minőség megteremti a nyilvános bírálattal, kritikával szembeni fokozottabb tűrési kötelezettséget.

[22] Egyetértett azzal a védekezéssel is, hogy az eljárás kezdeményezése, a jogérvényesítés önmagában nem jogsértő és eseti döntésekre is utalt e körben. Jelentőséget tulajdonított továbbá annak, hogy a plagizálásnak büntető és polgári jogi következménye is van. Ismertette e körben a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 384. § (1) és (2) bekezdését, a 388. § (1) bekezdését, továbbá az Szjt. 16. § rendelkezéseit. Rögzítette, hogy jelen eljárás körében nem vizsgálhatta, hogy a plagizálás ténylegesen megvalósult-e. Mindössze az alperes levele esetleges személyiségi jogot sértő voltának megállapítására szorítkozhatott. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy az alperes vélekedése nem volt minden alap nélküli, amit igazol a 2021. január 29-én közzétett helyreigazítás és az abban foglaltak is.

[23] A felperest a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 83. § (1) bekezdése és a 101. § (1) bekezdése alapján kötelezte a perköltség, továbbá az illetékfeljegyzési jog folytán előzetesen le nem rótt kereseti illeték megfizetésére.

[24] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett. Elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Másodlagosan az elsőfokú

ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[25] Sérelemzte, hogy az elsőfokú bíróság egy kereset elutasításáról rendelkezett, miközben az indokolásból kitűnően valamennyi keresetét elutasította.

[26] Álláspontja szerint a tényállás teljeskörűen tisztázható, az túlnyomórészt okiratokkal igazolt, ezért az érdemben felülbírálható. Másodlagos fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az anyagi jogszabályokat, ezért az anyagi pervezetésre vonatkozó rendelkezések alkalmazását is mellőzte, nem folytatott le bizonyítást a felperes keresetére vonatkozóan. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a jogvita kereteit, tévesen alkalmazta sajtó-helyreigazítás, illetve az 1977. évi Ptk. novella rendelkezéseit.

[27] Eseti döntésekre hivatkozott arra vonatkozóan, hogy milyen vizsgálat mentén dönthető el egy adott közlésről, hogy az tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősül. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ún. bizonyíthatósági tesztet sem alkalmazta és az egyes sérelmezett és a keresetlevél 5.1-5.6. pontjaiban részletezett közléseket egyenként és összességükben sem vizsgálta. Hiányos ezért az ítélet tényállást megállapító része is. Kérte, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)* és *b)* pontja alapján bírálja felül az elsőfokú bíróság ítéletét. A bizonyíthatósági tesztet folytassa le, melynek alapján állapítsa meg, hogy a keresetlevél 5.1-5.6. pontjaiban sérelmezett közlések valóságtartalma bizonyítható, ebből következően azok tényállítások. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság [36] bekezdésében foglalt megállapításokat mellőzze, az ítéleti tényállást egészítse ki akként, hogy a sérelmezett tényállítások valótlanok és objektíve alkalmasak voltak a felperes jóhírnevének megsértésére.

[28] A plágiumvád tekintetében arra hivatkozott, hogy az alperes kifejezetten megtagadta a felperes által sérelmezett állítások valóságának bizonyítását. Arra sem tett tényelőadást, hogy a felperes az alperes melyik szerzői művét és melyik részében plagizálta a perbeli cikkben, ezt a szerzői művet hol publikálták, azt a felperes honnan ismerhette meg. Álláspontja szerint az alperes nem vitatta, hogy állításai valótlanok, így ez a körülmény tényként megállapítható.

[29] Az összeférhetetlenség esetében a felek egyező előadása alapján megállapította az elsőfokú bíróság, hogy személylnek nem állt fenn hallgatói jogviszonya az egyetemnél a közlés megtételekor, így e körben a tényállás kiegészítése indokolt.

[30] Álláspontja szerint a sérelmezett közlések valótlanága mellett azok sérelmes volta is egyértelműen megállapítható. Hivatkozott e körben egy eseti döntésre. Részletesen kifejtette, hogy az ítélet [36] bekezdésében írt elsőfokú bírósági álláspont mi okból téves és megalapozatlan. Abból, hogy egy sérelmezett közlés véleménynyilvánításnak minősül, önmagában nem következik, hogy azzal jogsértés nem követhető el. Ez csak abban az esetben igaz, ha az való tényeken alapszik és azokból a sérelmezett nyilatkozatot tevő fél okszerű, logikailag zárt és észszerű következtetést vont le. Az alperes közlései nem tekinthetők ilyennek. Az alperesnek tudnia kellett, hogy a cikkben a szerzők listájának összeállítására a felperesnek nincs ráhatása.

[31] Tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy az alperes a felperessel szemben büntetőeljárást is indíthatott volna, emiatt közlései nem minősülnek jóhírnevet sértőnek. Miután a sérelmezett közlések valótlanok, az elsőfokú bíróság logikai okfejtése szerint azzal az alperes a felperest bűncselekménnyel vádolja, amely egyértelműen személyiségi jogot sértő magatartás. Az alperes jobb tudomása ellenére állított valótlant, a felperes vonatkozásában elmulasztotta a tőle elvárható gondosságot annak ellenőrzésére, hogy személyl jogviszonya az egyetemmel fennáll-e. Az alperes rosszhiszemű magatartására utal,

hogy kizárólag a felperessel szemben terjesztett elő plágiumvádat, noha a sérelmezett cikknek több szerzője volt.

[32] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a felperest közszereplőnek. Eseti döntésre és az Emberi Jogok Európai Bíróságának egy döntésére is utalt e körben.

[33] Az ügyben álláspontja szerint társadalmi vita nem folyt, az alperes közlései a felperes tudományos-szakmai karrierjét érintő, rendkívül durva jogsértést tartalmaztak. Téves az elsőfokú bíróság azon megállapítása is, hogy az alperes tudományos kritikát gyakorolt a perbeli cikkel kapcsolatban, mindössze azzal vádolta meg a felperest, hogy súlyosan jogsértő magatartást (plágiumot) követett el, nem tartotta be az egyetemi összeférhetlenségi szabályokat. Ezek a közlések a tudományos vita keretein túlmutatnak, azok nem szakmai kritikának minősülnek, hanem etikai fegyelmi vétségnek minősülhetnek.

[34] Indítványozta, hogy az ítéltábla a Pp. 369. § (4) bekezdése, valamint 364. §-a szerint alkalmazandó 237. §-a szerint az elsőfokú bíróság által tévesen mellőzött anyagi pervezetést pótolja, tájékoztassa a feleket az anyagi jogszabályok helyes értelmezése esetén az esetlegesen még bizonyításra szoruló tényekről. Bejelentette, hogy az alperessel szemben negatív megállapítási keresetet fog előterjeszteni annak megállapítására, hogy a felperes a perbeli cikkben az alperes által megjelölendő szerzői művét sem egészben sem részben nem plagizálta, nem sértette meg az alperes szerzői jogait. E per megindítását követően indítványozni fogja a jelen per felfüggesztését.

[35] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a per tárgyának értékét is helytelenül állapította meg, az helyesen 3 millió forint figyelemmel arra, hogy több kereseti kérelmet terjesztett elő, melyek egymással valós tárgyi keresethalmazatot képeznek.

[36] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete a jogszabályi rendelkezéseknek megfelel. Az elsőfokú bíróság indokolásában helyesen hívta fel a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 12. és 14. számú állásfoglalása, valamint az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) határozatának egyes rendelkezéseit. A felperes által sérelmezett közléseket a valóságos tartalma szerint vette figyelembe, a közleményt egészében értékelte.

[37] Hivatkozott arra, hogy a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság az Emberi Jogok Európai Bírósága joggyakorlatát is figyelembe véve határozta meg a bizonyíthatósági teszt egyes elemeit. Az elsőfokú bíróság az Alkotmánybíróság által felállított mércét alkalmazva hozta meg ítéletét. Helyesen állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli levélben foglaltak közügyekben való megszólalásnak tekinthetők. Kiemelte, hogy a felperes maga is azt adta elő, hogy a perben szereplő cikk és tudományos eredmény kapcsán a felperes szerző és üzlettársa több sajtóeseményt is tartott, így a kérdés nemcsak a szűkebb tudományos közösség, hanem a teljes társadalom számára is releváns. A tudományos élet és közösség megfelelő működése, megítélése nemzeti és társadalmi kérdés is, így amennyiben a közösség egyik tagja potenciálisan jogsértést követ el – különösen, ha arra nemzetközileg publikált tudományos eredmények tekintetében kerül sor – közügynek tekinthető. Amennyiben a PhD hallgató jogviszonya közérdekű adatnak minősül, akkor a tudományos élet szereplőinek jogkövető magatartása legalább ilyen szintű közérdek.

[38] Hangsúlyozta, hogy a levélben nem tényállásokat fogalmazott meg, hanem véleményt közölt. Az ügyben való meggyőződése kivizsgálását kérte, ez pedig kizárja, hogy a levélben szereplő közlések tényállításnak legyenek tekinthetőek. A felperes fellebbezésében azt állította, hogy vele szemben fegyelmi-etikai és összeférhetlenségi eljárás indult, ez azonban olyan új tény, amelyre a másodfokú eljárásban nem hivatkozhat. A felperesnek az egyetem felé intézett közlései és a cikk szerzői köre utólagos megváltoztatásának

körülményei alapján alappal volt feltételezhető, hogy a felperes üzleti szerzőtársa az egyetemen tudományos fokozat megszerzésére irányuló jogviszonyban áll, illetve cikk esetében a szerzők nem teljes körű feltüntetésével történő megjelenése következtében plágium gyanúja merülhetett fel.

[39] Kiemelte, hogy a felek nyilvános közéleti vitában betöltött véleményformáló szerepére figyelemmel kivételes közszereplőnek minősülnek, és mint ilyenek, a rájuk vonatkozó kritikákkal szemben fokozottabb tűrési kötelezettség terheli őket. Egyetértett az elsőfokú bíróságnak azon megállapításával is, hogy jelen eljárásnak nem lehet tárgya annak eldöntése, hogy a felperes és szerzőtárs magatartása megvalósított-e plágiumot. A helyreigazítás közzététele ezt a kérdést egyébként is eldöntötte, éppen ezért a felperesnek a bizonyítás lefolytatására irányuló indítványa is alaptalan. A felperes fellebbezésében kizárólag egy eseti döntés alapján kívánja bizonyíthatósági teszt alkalmazását nincs tekintettel a Kúria és az Alkotmánybíróság döntésében kimunkált vizsgálati módszerre.

[40] Hivatkozott arra is, hogy a levélben sérelmezett véleménye valós tényeken alapult. Ezt igazolja a helyreigazítás közzététele. Ugyanígy az összeférhetlenség tekintetében ilyen valós alapnak tekinthető, hogy a felperes szerzőtársával annak cégében elfoglalt pozícióján keresztül gazdasági kapcsolatban áll, a felperes közbenjárt társa tudományos fokozatának megszerzése érdekében az egyetem doktori iskolájának vezetőjénél. Vitatta, hogy szakmai kötelezettsége lett volna az egyetem illetékes és érintett szervének megkeresése előtt akár a felperessel, akár mással nem hivatalos formában a kapcsolatot felvenni. Az egyetemet a vizsgálat lefolytatására éppen azért kérte fel, mert magát nem tekintette az összeférhetlenség és a plágium tekintetében döntésre jogosultnak.

[41] Kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperesnek az Szjt. és a versenyjogi jogszabályok külön felhatalmazást adnak szerzői jogai védelméhez, ennek egyik eleme, hogy amennyiben úgy véli, plágium áldozata, úgy ennek megállapíthatósága érdekében fellépjen. A perbeli levelet ennek alapján kell megítélni, melynek során hangsúlyos, hogy a felperes kifejezetten a tudományos közösséget és nem a széles nyilvánosságot célozta meg.

[42] Kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest 240.000 forint + áfa (304.800) forint másodfokú perköltség megfizetésére a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján 8 óra időráfordítás figyelembevételével, a csatolt megbízási szerződés alapján.

[43] A fellebbezés alaptalan.

[44] A fellebbezési kérelmek tartalmára tekintettel az ítéltábla elsőként az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelmet vizsgálta. Megítélése szerint alaptalanul sérelmezte a felperes, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el érdemben a keresetlevél 5.1-5.6. pontjaiban felsorolt közléseket, és azokkal kapcsolatban nem alkalmazta az ún. bizonyíthatósági tesztet.

[45] A hasonló tárgyú perekben a kereset akkor határozott, ha abból egyértelműen megállapítható, hogy az idézett közlések közül mely tényállítás valótlan, mely tüntet fel tényeket hamis színben, illetve melyek a való tények, és azok milyen vonatkozásban, illetve összefüggésben sértik a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. A felperes keresetét az elsőfokú bíróság az ítélet [9] bekezdésében ismertette és az teljes mértékben megegyezik a felperes keresetlevelében kereseti kérelemként feltüntetett szöveggel. Abban a felperes a jóhírnév megsértésének alapjaként két közlést szerepeltetett úgy, hogy a nyilatkozat szövegében konkrétan sérelmezett mondatrészek tartalmát foglalta össze. Ezáltal a személyiségét sértő megállapítások általános szintű megfogalmazását adta. Emellett megjelölte, hogy a két sérelmezett tartalmat a levél mely konkrét részletei adják.

[46] Az ítélet indokolásából következően az elsőfokú bíróság a felperes által kiemelt szövegrészeket értelmezte és vetette össze a felperes kereseti kérelmében szereplő tartalommal. Ennek során nem tért el attól az ítélkezési gyakorlattól, amely szerint nem felel meg a személyiségi jog megsértése iránt indult perekben az ítélet rendelkező részével szemben támasztott tartalmi követelménynek az az eljárás, ha a felperes a jogsértést a kifogásolt közleményből kiragadott mondatokat szó szerint idézve, esetenként indokolatlan terjedelemben állapítja meg, amelyből így nem derül ki a jogsértés mibenléte, illetve a valótlán tény állításának, vagy a való tény hamis színben való feltüntetésének a felperes személyére nézve sértő volta (a Kúria Pfv.IV.20.169/2018/5. számú ítélete).

[47] A fellebbező fél által felhívott kérelemhez kötöttség elvéből azonban éppen az következik, hogy a bíróság nem térhet el a fél kérelmétől tekintetben, hogy a felperes milyen tartalmú közlést értékel személyiségi joga megsértéseként. A bíróság a kereseten túlterjeszkedés törvényi tilalmát nem sértheti, kizárólag a felek kérelmeinek korlátain belül értékelhet egy állított jogsértést. Személyiségi jogi ügyben a jogsérelem okát, az annak alapjául szolgáló tényeket és a jogkövetkezményeket a fél határozza meg, a közlés jogi minősítése azonban nem a fél kérelmétől függ, ez utóbbi a bíróság feladata.

[48] A jelen esetben ez azt jelenti, hogy a bíróságnak arról kellett határoznia; az ítélet [9] bekezdésében foglalt közlések (a felperes szerzőtársként publikált szakcikke plágiumnak és az alperes szellemi tulajdona vélelmezett eltulajdonításának tekinthető, illetve hogy személyi bizonyos jogviszonyai egymással összeférhetetlenek) megsértették-e a felperes jóhírnevét vagy sem. A felperes ugyanis ezt tekintette jóhírnevét sértő tartalomnak, amely a levélben kiemelt szövegrészekkel összevetést igényelt.

[49] A felperesnek a tárgyi keresethalmazat körében előadott érveivel az ítélőtábla nem értett egyet. Az egy levélben vélelmezett több, ám azonos személyiségi jogot sértő közlés nem eredményez keresethalmazatot, mint ahogyan a jogsértés miatt igényelt többféle szankció igénylése sem.

[50] Mindezekre tekintettel a Pp. 381. § rendelkezései nem voltak alkalmazhatók.

[51] A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást kellő mélységben feltárta, a jogvita elbírálásához szükséges jogszabályok körét helyesen határozta meg, levont következtetéseivel a másodfokú bíróság is egyetértett, indokait nem ismétli meg. Nem látta indokoltnak a Pp. 369. § (4) bekezdés alkalmazását sem az alábbiak szerint.

[52] Az elsőfokú bíróság – figyelemmel az ismertetett alkotmánybíróági határozatokban kifejtett elvekre is – mérlegelésének eredményeként azt állapította meg, hogy a vonatkozó szövegrészek tartalma nem egyezik meg a felperes keresetében sérelmezettel. Az alperes nem a plagizálás tényét állította, hanem arra vonatkozó gyanúja miatt kért vizsgálatot és mind a plagizálás, mind az összeférhetetlenség feltételezése tényeken alapuló következtetesként jelent meg a szövegben. A plagizálással kapcsolatos vélekedés alapjául az szolgált, hogy az alperest utóbb feltüntették a többi szerző között, az összeférhetetlenségnek pedig az, hogy személyi PhD képzésére vonatkozó levelek kerültek birtokába, azokból egyidejűleg fennálló jogviszonyokra következtetett. Helytállóan jutott ezért arra a következtetésre, hogy nincsenek olyan tények, amelyek további bizonyítása az alperes kötelezettsége lenne, az erre vonatkozó kioktatás szükségtelen lett volna.

[53] A másodfokú bíróság kiegészíti az elsőfokú bíróság okfejtését azzal, hogy az alperes a levél egészének tartalmát tekintve nem jogilag minősítette a felperes magatartását, hanem azt sérelmezte, hogy szerzőként nem tüntették fel a szakcikkben, és ebből a tényből levont következtetését osztotta meg a levél címzettjeivel.

[54] A felperes által kiragadott egyes mondatok, mondatrészek, illetve általánosságban a sérelmezett közlések megítélése körében az elsőfokú bíróság az elfoglalt jogi álláspontját a

szükséges mértékben megindokolta. A személyiségi jogi perek gyakorlatának megfelelően eljárva helyesen állapította meg, hogy a felperes által kifogásolt közlések alapvetően értékítéletnek minősülnek, amelyeknek volt ténybeli alapja és ez a levélből megismerhető.

[55] Tévesen sérelmezte a felperes azt, hogy az alperes konkrétan nem jelölte meg melyik művének, melyik részét plagizálta a felperes. Jelen pernek ugyanis – amint erre az alperes védekezésében helyesen utalt – nem a plágium tényleges megtörténte volt a tárgya. Az alperes levelében megjelölte, hogy mire alapítja a plágium gyanúját. Így azt, hogy a sérelmezett cikk egy olyan anyagról értekezik (fermentált búzacsíra-kivonatból előállított szuperkoncentrátum), amelynek ő a feltalálója. Az említett publikáció a felperes által kezdeményezett évtizedes kutatómunka összegzése. A szerzők olyan látszatot keltettek, mintha a cikk tárgyát képező koncentrátumot ők fedezték volna fel, jótékonyaságból biztosított ehhez anyagot az alperes. Az alperes által szövegezett szabadalmi leírásból mondatokat emeltek át, az alperes szerzőségének (nevének) említése nélkül, őt a publikáció szerzői közül kihagyva. (a levél 5., 6., 9-11. bekezdései)

[56] Ez a tényalap további bizonyítást nem igényelt. Az elsőfokú bíróság a PK 12. számú állásfoglalásnak megfelelően a szöveg egészét, összefüggéseit értékelte, figyelemmel a kialakult társadalmi közfelfogásra is, és ennek megfelelően helytállóan tekintette értékítéletnek a kifogásolt közléseket. Ezért nem volt szükség a felperes által hiányolt bizonyíthatósági teszt elvégzésére sem. Az alperes egy vizsgálat lefolytatását kezdeményezte, amely nem nélkülözhetette azoknak a ténybeli alapoknak a megjelölését, amelyek kérelmét alátámasztják. Az ilyen típusú közlések nem eredményeznek személyiségi jogsérelmet.

[57] Helyesen tulajdonított továbbá jelentőséget annak a körülménynek is az elsőfokú bíróság, hogy a tudományos vita személyiségi jogi perben nem dönthető el. Az alperes szerzőségéről vagy a feltaláló személyéről a jóhírnév megsértésének megállapítására irányuló perben nem lehet dönten. A jelen ügyben sem az Szjt., sem valamely iparjogvédelmi tárgyú jogszabály rendelkezései nem alkalmazandóak.

[58] Az összeférhetetlenség körében az alperes közlései a fentiekhez hasonló jellegűek voltak. Felsorolta, melyek azok a tudomása szerinti mozzanatok, amelyek felvethetik az összeférhetetlenséget (levél 3. és 12. bekezdése). E körben kifejezetten hangsúlyos, hogy a levél megfogalmazása nyelvtani szempontból sem tekinthető tényállításnak.

[59] Az értékítélet körében is az ítélezési gyakorlathoz illeszkedő szempontok mentén döntött arról, hogy a felek a kivételes közszereplő kategóriájába tartoznak, akik esetében a szakmai vagy egyéb kritika magasabb fokú tűrési kötelezettséggel jár. Az alperes a felperes szakmai munkássága körében fejtette ki véleményét, nem emberi mivoltát vagy magánéletét érintő közléseket tett. A címzettek személye is a szakmai körön belül maradt, az indokoltnál szélesebb nyilvánosság nem értesült az alperes vélekedéséről.

[60] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[61] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre ezért a Pp. 364. § utaló szabálya szerint alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesnek megfizetni az ügyvédi munkadíjat és a Magyar Állam javára a le nem rótt fellebbezési illetéket.

[62] Az ügyvédi munkadíj összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, és a 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[63] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján döntött.

Budapest, 2022. május 26.

dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Stecbauer Anita s.k.
bíró